

TIPURI MELODICE ÎN CÂNTECUL RITUAL DE NUNTĂ

MELODIC TYPES IN THE RITUAL WEDDING SONG FROM BUCOVINA

CONSTANȚA CRISTESCU,

doctor, consultant artistic muzicolog,
Centrul Cultural *Bucovina*, Suceava, România

CZU 784.4(498.6)

Repertoriul vocal ritual nupțial cules de învățătorul sucevean Alexandru Voievidca la începutul sec. al XX-lea din Bucovina istorică, ce se află conservat la Biblioteca Națională a României — secția Colecții speciale — Cabinetul de manuscrise, însumează 41 de piese ce ilustrează toate momentele rituale ale nunții care implică performarea unui cântec ritual. Materialul documentar a fost cules în perioada anilor 1907–1914 dintr-un număr de 28 localități. Clasificarea tipologică este realizată conform modelului de clasificare tipologică elaborat de etnomuzicologele clujene Ilona Szenik împreună cu Lucia Iștoc, publicat sub titlul "Proiect de clasificare a melodiilor populare vocale", în "Anuarul de folclor", V–VII, 1987, Cluj Napoca, p. 305–353. Melodiile au fost ordonate pe trei ramuri, după conținutul modal-tonal general, astfel: Ramura A conține melodiile de stare majoră, ramura B conține melodiile de stare minoră, iar ramura C conține melodiile de stare neutră, fără terța modală. În cadrul fiecărei ramuri se delimitează 3 supraclase (supraclasa 1 = uniliniar; supraclasa 2 = descendent; supraclasa 3 = boltit), clase, subclase și tipuri având drept criteriu principal profilul cadențial. Se disting, astfel, tipuri melodice de cântec ritual, tipuri melodice aparținând altor genuri și tipuri melodice de cântec de joc ritual.

Tipologia ilustrează diversitatea structurală a cântecelor rituale de nuntă din Bucovina istorică și rezistența multor tipuri pe parcursul unui secol, dovedind capacitatea extraordinară de conservare folclorică a comunității autohtone din Bucovina.

Cuvinte cheie: cântec ritual de nuntă, clasificare tipologică, ramură, supraclasă, clasă, tip

The ritual wedding song repertoire collected by Alexandru Voievidca, a teacher from Suceava, at the beginning of the twentieth century from the historical Bukovina, which is kept in the National Romanian Library — the department Special Collections — Cabinet of manuscripts, comprises 41 pieces illustrating all the ritual moments of the wedding which involves performing a ritual song. The documentary material was collected during the years 1907-1914 from a total of 28 localities. The typological classification is carried out according to the model of typological classification developed by Ilona Szenik and Lucia Istoc, and is published under the title "Project of Classification of Popular Vocal Music" in the "Yearbook of Folklore" V–VII, 1987 Cluj Napoca, p. 305–353. The songs were arranged on three branches according to the general modal-tonal content as follows: branch A contains songs of major state, branch B contains songs of minor state, and branch C contains songs of a neutral state without the modal third. Within each branch are delimited 3 supergroups (supergroup I = unilinear, supergroup II = descendant, supergroup III = arched), classes, subclasses and types having as general criterion a cadence profile. Thus, the melodic ritual song types, types of other genres and types of ritual dance song are destroyed.

Typology illustrates the structural diversity of the wedding ritual songs of many types from Bucovina and their resistance over a century, showing extraordinary ability for conserving the folklore of the indigenous communities from Bucovina.

Keywords: ritual wedding song, typological classification, branch, superclass, class, type

Repertoriul vocal ritual nupțial din fondul cules de Alexandru Voievidca din Bucovina istorică la începutul sec. al XX-lea, ce se află conservat la Biblioteca Națională a României — secția Colecții speciale — Cabinetul de manuscrise, însumează 41 piese. El ilustrează toate momentele rituale ale nunții ce implică performarea unui cântec ritual. Materialul documentar a fost cules dintr-un număr de 28 localități: Badeuți, Bahrinești, Boian, Boian-Hlinița, Camenca, Capu Codrului, Ceahor, Costâna, Dimca, Horodnicul de Jos, Iordănești, Mănăstirea Humorului, Ostrița, Părâuți, Pătrăuții de Jos pe Siret, Pârtești de Sus, Pojorâta, Ropce, Rus-Poieni, Satul Mare, Sinăuții de Jos, Straja, Suceava, Uidești, Vicovul de Jos și Voitinel.

Trebuie precizat că în fondul mss. Voievidca există și un număr de 52 melodii instrumentale rituale de nuntă ce completează imaginea nunților bucovinene de la începutul sec. al XX-lea, ilustrând

bogăția actelor ritual-ceremoniale ale nunții românești și bogăția repertoriului adecvat evenimentului nunții ca ritual familial de trecere.

Sistematizarea tipologică a repertoriului

Pentru înțelegerea clasificării tipologice realizate definesc nivelurile cu care se operează, conform modelului de clasificare tipologică elaborat de Ilona Szenik împreună cu Lucia Iștoc [6; 7; 8], pe care l-am preluat datorită gradului ridicat de generalitate. Aplicarea acestui model de sistematizare tipologică se face cu adaptarea la particularitățile repertoriului bucovinean.

Ramura include piesele cu același caracter modal general.

Ramura A include repertoriul de structură modală majoră, cu caracter unimodal.

Ramura B cuprinde repertoriul de structură minoră, cu caracter unimodal.

Ramura C cuprinde piese cu caracter modal neutru, deci fără terța modală.

Fiecare ramură este ordonată în trei **supraclase** (poziția 1 în codificare), ce definesc profilul melodic cadențial la nivel de strofă:

- *Supraclasa 1* cuprinde piese cu profil cadențial rectiliniu (ex. k = 1.1.);
- *Supraclasa 2* cuprinde piese al căror profil cadențial este descendent (ex. k = 3.1.);
- *Supraclasa 3* cuprinde piese cu profil cadențial boltit (ex. k = 1.3.1.).

Clasa (poziția 2) definește zona din registrul general al cadențelor în care se plasează cadențele strofei din registrul mediu, acut și hipergrav. În cazul repertoriului vocal nupțial bucovinean sunt reprezentate clasele 1 și 5 din metodologia generală de clasificare tipologică elaborată de reputata etnomuzicologă Ilona Szenik împreună cu Lucia Iștoc și aplicată cu consecvență de școala etnomuzicologică clujeană reprezentată de prof. univ. Dr. Ilona Szenik, Lucia Iștoc, Elena Hlinca Drăgan, Ioan Bocșa, Delia Claudia Stoian-Irimie ș.a.

Subclasa (poziția 3) definește „nuanțele de profil general din cadrul subclaselor, ce rezultă din totalitatea relațiilor succesive dintre registre” [6, p. 316]. Prin urmare, „subclasele relevă principiul de ordonare a cadențelor unei strofe” [4, p. 638].

În cadrul repertoriului nupțial bucovinean se delimitează, la nivelul fiecărei supraclase, următoarele subclase:

- la supraclasa 2 (descendent): - subclasa 1 — descendent simplu;
 - subclasa 2 — dublu descendent;
 - subclasa 3 — semidescendent;
- la supraclasa 3 (boltit): - subclasa 1 — boltit simplu și
 - subclasa 2 — boltit combinat.

Supraclasa 1 (rectiliniu) nu are subclase.

Tipul (poziția 4) definește relația cadențială concretă la nivelul strofei în cadrul fiecărei subclase.

Fiind vorba de un repertoriu redus numeric, delimitarea unor diviziuni categoriale la nivel de subtip și grupe este dificilă, deoarece de cele mai multe ori, un tip este reprezentat printr-o singură piesă.

Acolo unde este posibil, acestea se delimitează pe baza configurației profilului melodic la nivelul rândurilor melodice, în cadrul modelului formal de strofă.

De asemenea, se au în vedere articulațiile de formă la nivel de strofă, configurațiile ritmice preferențiale, alte aspecte ritmice și metrice relevante.

Prezentarea tipurilor se face codificat sub formă de **catalog tipologic muzical**, pornind de la ramura A, unde se ilustrează melodic, prin exemplarele fondului manuscris Voievidca, fiecare supragrupă cu diviziunile identificate în fondul studiat și încheind cu ramura C, reprezentată printr-o singură melodie, încadrată în supraclasa 1.

Detaliez, în continuare, grupurile tipologice identificate în repertoriul nupțial bucovinean de la începutul sec. al XX-lea cules de învățătorul sucevean.

În **ramura A** lipsește supragrupa 1 — rectiliniu —, prezente fiind supraclasa 2 și 3, reprezentând modele de profil descendent și boltit.

Supraclasa A.2 — descendent — cuprinde repertoriu ce se include în clasa 1 (x, y, z), unde cadențele diferite de cadența finală se plasează în zona grav-mediu a scării generale a cadențelor, fiind cuprinse între treptele 2–5 și în clasa 5, care cuprinde cadențe din registrul acut între limitele 6–9 [vezi scara generală a cadențelor în 6. p. 310].

Sub aspectul nuanțării configurațiilor de profil la nivelul rândurilor melodice în cadrul strofelor de 2, 3, 4 și chiar 5 rânduri melodice, se remarcă preferința pentru profilul descendent sau uniliniar-descendent, în combinație cu unul sau două rânduri melodice de profil diferit: uniliniar, ascendent sau boltit. Dincolo de forma arhitectonică diferită de la tip la tip, toate tipurile acestor clase se remarcă printr-un model ritmic la nivelul rândului melodic, unic pentru toată strofa.

Clasa A.2.1. cuprinde două subclase, anume:

- A.2.1.1. — descendent simplu și
- A.2.1.2. — dublu descendent.

Fiecare subclasă cuprinde trei tipuri, fiecare tip fiind reprezentat de câte o singură melodie.

Subclasa A.2.1.1. cuprinde 3 tipuri, după cum urmează:

Tipul A.2.1.1.1 reprezintă un model de cântec ritual ce se profilează pe strofă binară de două rânduri melodice, într-un mod mixolidian, având semicadența pe treapta 3, iar cadența finală pe 1. Melodia acoperă un ambitus mare de octavă, primul rând melodic desfășurându-se în registrul mediu-acut, iar rândul al II-lea în registrul mediu-grav. Modelul ritmic este dipiric + dipodie spondaică [Ms.22225_A_0074_BNro (74/1743)].

Tipul A.2.1.1.2, este de asemenea un model de cântec ritual profilat pe strofă binară, având relația cadențială a rândurilor melodice 5.1. Cu profil melodic al rândurilor și formă diferite de tipul 1, tipul 2 se remarcă și prin modelul ritmic ce are la bază formula saficului pliată pe hemistih [Ms. 22224_anexa 2_0067_BNro (66/1038)].

Tipul A.2.1.1.3 este reprezentat de strofa de 4 rânduri melodice, având sistemul cadențial în relația 5.1.1.1. Construită pe profiluri preferențiale descendente și structura arhitectonică ABB_1B_2 melodia este în ritm ternar divizionar de horă boierească [Ms. 22224_anexa 2_0062_BNro (61/977)].

Subclasa A.2.1.2. cuprinde 3 tipuri, toate profilate pe strofa de 4 rânduri melodice:

Tipul A.2.1.2.1 reunește melodii construite pe o scară tetracordală, având relația cadențială 2.1.2.1. Melodia este izoritmă, de bătrânească [2, p. 58–59 și 60] [Ms.22227_0082_BNro (82/1640)].

Tipul A.2.1.2.2 are specifică relația cadențială 5.1.5.1 la o structură modală ionică, o configurație de profiluri variate ale rândurilor melodice, o structură formală ABCB și izoritmie bazată pe modelul dipiric + anapest. Este o melodie vocală de joc ritual intitulat "Danțul" [Ms. 22224_anexa 2_0080_BNro (79/1622)].

Tipul A.2.1.2.3 prezintă aceleași caracteristici de bătrânească prezentate la tipul 1, cu deosebirea relației cadențiale a rândurilor melodice, care este 5.2.3.2 [Ms.22227_0078_BNro (78/1597)].

În *Clasa A.2.5.*, există doar *subclasa A.2.5.2.* cu două tipuri:

Tipul A.2.5.2.1. —, configurat pe strofă de 4 rânduri melodice, având structura arhitectonică $ABCC_k$ și relația cadențială 6.1.3.1. [Ms.22227_0077_BNro (77/1579)], este o melodie vocală de joc.

Tipul A.2.5.2.2. are strofa dezvoltată cu structura arhitectonică $ABCC_kA_rC_k$ și relația cadențială a rândurilor melodice 6.1.4.1.5.1. Este o melodie vocală de joc ritual — *De trei ori pe după masă* —, aparținând tipului de horă boierească în tempo rapid [Ms. 22224_anexa 2_0065_BNro (64/988)].

Supraclasa A.3 — boltit — este reprezentată în fondul Voievidca prin trei tipuri în cadrul subclasei A.3.1.1. (boltit simplu), toate pliate pe strofă de 4 rânduri melodice, conținând cântece rituale.

Tipul A.3.1.1.1 este o melodie vocală de joc desfășurată pe un ambitus amplu al ionicului, o horă țărănească în izoritmie binară divizionară, având relația cadențială a rândurilor melodie 1.1.3.1 [Ms. 22225_B_0091_BNro (253/1967)].

Tipul A.3.1.1.2 este o melodie rituală tetrapodică ușor rubatizată, în care domină recitativul melodizat, având cadențe alungite în relația 1.1.5.1. Este izoritmică, având modelul ritmic dipiric+dispondeu cu ultimul timp alungit prin rubatizare [Ms. 22224_anexa 2_0066_BNro (65/989)].

Tipul A.3.1.1.3 este reprezentat de o melodie hexacordală în giusto silabic, având relația cadențială 2.4.3.1, configurația melodică bazată pe recitativ melodizat, iar configurația ritmică pe repetarea iambicului [Ms. 22224_anexa 2_0063_BNro (62/979)].

Ramura B este cel mai bine reprezentată repertorial, conținând toate cele trei supraclase.

În *supraclasa B.1.*, *clasa I* conține două tipuri, primul având strofa binară, iar al doilea strofa cuaternară.

La *tipul B.1.1.1* relația cadențială este 1.1., iar la *tipul B.1.1.2* aceasta este 1.1.1.1. *Tipul B.1.1.1* este reprezentat de un cântec ritual [Ms. 22224_0077_BNro (196/1908)], iar *tipul B.1.1.2* [Ms.22227_0084_

BNro (84/1783); Ms. 22224_anexa 2_0064_BNro (63/985)], cu două subtipuri rezultate din diferența structurii arhitectonice și a configurației de profil la nivelul rândurilor melodice, este reprezentat de două cântece rituale, primul în stil de bătrânească, iar al doilea un cântec hexacordal în giusto-silabic rubatizat.

Supraclasa B.2. conține două clase: 1 și 5.

Clasa B.2.1 conține două subclase reprezentate repertorial: B.2.1.1. (descendent simplu) și B.2.1.2. (descendent dublu).

Subclasa B.2.1.1 conține 6 tipuri, după cum urmează:

Tipul B.2.1.1.1 caracterizează melodiile cu strofă binară, în relația cadențială 3.1., având structuri melodice tetra-pentacordale. Având același model combinatoric de profil melodic al rândurilor strofei, se delimitează trei subtipuri pe baza formei arhitectonice și pe baza modelului ritmic ce stă la baza configurării rândurilor strofei [Ms.22225_A_0080_BNro (80/1627); Ms.22224_anexa 1_0015_BNro (222/614); Ms. 22224_anexa 2_0068_BNro (67/1062)].

Tipul B.2.1.1.2 are la bază strofa de patru rânduri melodice, relația cadențială între rânduri fiind 3.3.3.1. În cadrul acestui tip se disting două subtipuri determinate de profilul melodic al rândurilor diferit, de structura arhitectonică, de configurația ritmică, primul subtip ilustrând un cântec vocal de joc — horă bătrânească —, iar al doilea subtip reprezentând un cântec ritual [Ms.22218_anexa III_0052_BNro (52/654); Ms. 22224_anexa 2_0050_BNro (19/1034)].

Tipul B.2.1.1.3 realizează, în cadrul strofei binare, o relație cadențială între rânduri de 4.1. În cadrul acestui tip se delimitează trei subtipuri, ce se diferențiază prin profilul rândurilor melodice, coroborat cu forma arhitectonică și cu modelul ritmic. Toate cele trei subtipuri sunt reprezentate de cântece rituale [Ms.22225_0082_BNro (83/1745); Ms.22225_0072_BNro(73/1347); Ms.22222_I_0017_BNro (119/1358)].

Tipul B.2.1.1.4 conține melodii cu ambitus mare în eolic, cu strofa de 4 rânduri melodice, având relația cadențială 4.1.1.1. Și aici se delimitează două subtipuri, reprezentate genuistic de cântece rituale [Ms.22227_0081_BNro (81/1712); Ms.22225_0071_BNro(72/1251)].

Tipul B.2.1.1.5 reunește melodii cu strofa primară formată din repetarea variată cadențial a unui rând melodic, în opoziția antecedentă-consecventă, având cadențele în relația 5.1. Este reprezentat de o melodie singulară pentacordală, cu ritm safic la baza configurării hemistihurilor [Ms.22225_0083_BNro (84/2233)].

Tipul B.2.1.1.6 reunește melodii vocale de joc cu strofa de 4 rânduri melodice, în relația cadențială 5.5.3.1. Având scări frigice și cu tentă frigidă prin coborârea treptei a 2-a a eolicului, melodiile se grupează în două subtipuri: subtipul de horă și subtipul de sârbă [Ms.22218_anexa VI_0003_BNro (3/997); Ms.22225_0070_BNro (71/1244)].

Subclasa B.2.1.2 (dublu descendent) reunește melodii cu formă amplă de 4–8 rânduri melodice, având două tipuri:

Tipul B.2.1.2.1, caracterizat prin strofă de patru rânduri melodice în relația cadențială 3.1.3.1. reprezintă o melodie rituală de bătrânească [Ms.22222_0053_BNro (53/785)].

Tipul B.2.1.2.2 este ilustrat de o melodie de horă bătrânească având forma amplă de 6 rânduri melodice, cu prima pereche de rânduri melodice repetată, relația cadențială în cadrul strofei fiind 3.1.3.1.2.1. Caracteristic este și profilul rectiliniu rezultat din recitativ melodizat. Ambele tipuri sunt izoritmice, modelul ritmic fiind formula ionicului major [Ms.22225_0074_BNro(75/1431)].

Tipul B.2.1.2.3 are strofa amplă de 8 rânduri melodice, în relația cadențială 3.1.1.1.2.1.3.1. Este o horă bătrânească, izoritmice, având modelul ritmic format din combinația formulei ionicului minor cu tribrahul. Este o melodie de joc ritual cu un ambitus redus în primele șase rânduri melodice, ambitusul lărgit la septimă fiind atins în al șaptelea rând melodic, unde se realizează și culminația melodică a strofei [Ms.22225_C_0065_BNro (70/1239)].

Clasa B.2.5 are două subclase — B.2.5.1. (descendent simplu) și B.2.5.2. (dublu descendent) —, fiecare cu câte un tip melodic:

Tipul B.2.5.1.1., având strofa de patru rânduri melodice în relația cadențială 7.3.3.1. [Ms.22227_0076_BNro (76/1540)] și

Tipul B.2.5.2.1., având strofa amplă de 8 rânduri melodice în relația cadențială 3.VII.3.1.7.1.3.1 [Ms. 22224_anexa 2_0061_BNro (60/948)].

Sub aspect genuistic, ambele tipuri aparțin cântecului vocal de joc.

Supraclasa B.3. — boltit — conține două clase de registru cadențial: clasa 1 și clasa 5, aceasta din urmă reprezentată printr-o singură piesă.

Clasa B.3.1. conține două subclase: B.3.1.1. (boltit simplu) și B.3.1.2. (boltit combinat).

Subclasa B.3.1.1. conține 5 tipuri, toate având strofa de patru rânduri melodice, pliate pe structuri modale tetra-pentacordale, dar și octaviante diatonice și cu trepte fluctuante. Versul este tetrapodic, preponderent catalectic.

Tipul B.3.1.1.1 are relația cadențială între rândurile melodice 1.1.3.1., profilul rândurilor melodice fiind preponderent boltit. Este reprezentat printr-o melodie de cântec ritual [Ms.22222_0038_BNro (38/549)].

Tipul B.3.1.1.2 are relația cadențială 1.3.1.1, fiind un cântec ritual cu structură melodică cu substrat pentatonic [Ms.22227_A_0053_BNro (153/1604)].

Tipul B.3.1.1.3 este reprezentat de asemenea de un cântec ritual cu structură melodică pentacordală, având relația cadențială a rândurilor melodice 1.3.3.1., tempo moderat și structura ritmică variată de la rând la rând melodic [Ms.22222_I_0025_BNro (128/463)].

Tipul B.3.1.1.4 are formă binară cu două refrene melodice, având cadențele în relația 1.4.VII.1, aparținând genului cântecului propriu-zis ritualizat [Ms. 22224_anexa 2_0059_BNro (58/837)].

Tipul B.3.1.1.5 este reprezentat de o melodie de bătrânească izoritmice, un joc ritual — horă —, având relația cadențială a rândurilor melodice: 2.5.2.1 [Ms.22222_0055_BNro (55/791)].

Subclasa B.3.1.2. este reprezentată prin două tipuri cu strofă amplă, aparținând cântecului vocal de joc.

Tipul B.3.1.2.1 este reprezentat de o melodie singulară prin structura tripodică a versului acatalectic combinat cu cel catalectic. Strofa este de 8 rânduri melodice, având relația cadențială: 1.4.4.1./4.5.4.1. Este folosită transpoziția primelor două rânduri melodice la cvinta inferioară. Unitatea ritmică a întregii strofe este asigurată de structura dipirică a primului hemistih din fiecare rând melodic [Ms. 22224_anexa 1_0011_BNro (216/2102)].

Tipul B.3.1.2.2 este reprezentat de o melodie de joc ritual în acustic 3 cu treapta a 2-a fluctuantă, o horă țărănească în ritm binar, având strofa de șase rânduri melodice în forma ABCC_kDE, cu relația cadențială 3.4.4.1.3.1 [Ms.22225_0068_BNro (69/1237)].

Clasa B.3.5. este reprezentată prin *subclasa B.3.5.2.* cu un singur tip *B.3.5.2.1*, reprezentat printr-un cântec vocal de joc — fudula —, cu strofa de 4 rânduri melodice în relația cadențială 7.1.3.1 [Ms.22222_I_0065_BNro (183/788)].

Ramura C este reprezentată prin supraclasa 1 (rectiliu), clasa 1, subclasa 2, având un singur tip *C.1.1.2.1*, construit pe recitativ ritmizat clădit pe o structură prepentonică, cu formă amplă de 8 rânduri melodice rezultată prin repetarea fiecărui rând variat la cadență. Relația cadențială a rândurilor este 2.1.1.1.1.1.1.1. Melodia este izoritmică, rândurile melodice fiind construite pe combinația formulei ionicului minor cu tribrahul. Melodia este de cântec ritual cu formă liberă deschisă [Ms.22225_A_0086_BNro (86/1879)].

Tipologia melodică succint prezentată dezvăluie o mare diversitate structurală a repertoriului ritual conservat în fondul mss. Voievidca, ce se dezvoltă în cadrul unor modele mentale codificabile, cu rezistență mai mare sau mai mică în timp.

Imaginea tipologică a repertoriilor rituale vocale depistate în fondul folcloric documentar Al. Voievidca contribuie la completarea hărții naționale a tipurilor melodice de gen, dar și a întregii zone sud-est europene [1], în condițiile în care sistematizarea tipologică se face folosind o metodă unitară pentru tot teritoriul României. Ulterior, cataloagele tipologice de gen vor da posibilitatea studierii circulației tipurilor în spații geografice extinse, rezistenței lor în timp și modului lor de evoluție sub influența unor diverși factori.

Referințe bibliografice

1. BADRAJAN, S. *Muzica în ceremonialul nupțial din Basarabia. Cântecul miresei*. Chișinău: Epigraf, 2002.
2. BUCESCU, F., BÂRLEANU, V. *Stilul muzical arhaic din ținutul Rădăușilor: studiu monografic*. Suceava: Mușatinii, 2013.
3. CIUBOTARU, S. *Obiceiuri nupțiale din Moldova: (tipologie și corpus de texte)*. Iași: Editura Universității Al.I. Cuza, 2009.
4. IȘTOC, L., HLINCA DRĂGAN, E. Tipuri melodice ale cântecelor de nuntă din Transilvania. În: *Anuarul Arhivei de Folclor*. Cluj-Napoca: Editura Academiei Române, 1997, XV–XVII (1994–1996), pp. 633–688.
5. VOEVIDCA, A. *Cântece populare din Bucovina*. București: Editura Muzicală, 1990.
6. SZENIK, I., IȘTOC, L. Proiect de clasificare a melodiilor populare vocale. În: *Anuarul de folclor*. Cluj-Napoca: Univ. „Babeș Bolyai”, 1987, V–VII, pp. 305–252.
7. SZENIK, I. Tipologia melodică folclorică în lumina variabilității și stabilității. În: *Lucrări de muzicologie*. Cluj-Napoca: Conservatorul de Muzică Gh. Dima, 1979, vol.10–11 (1974–1975), pp. 259–291; vol.12–13 (1976–1977), pp. 291–311; vol.16 (1980)/1984.
8. SZENIK, I. Preliminarii la întocmirea catalogului tipologic al melodiilor din arhiva de folclor a Conservatorului de Muzică „Gh. Dima”. În: *Lucrări de muzicologie*. Cluj-Napoca: Conservatorul de Muzică „Gh. Dima”, 1985, vol.17–18.